

**РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ РОБІТ
КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ У 2016 РОЦІ**

Тема 1. Розроблення і комплексний аналіз адміністративних даних випуску видань України у 2015—2016 рр. та формування електронних довідково-інформаційних ресурсів.

Керівник: директор, професор Сенченко М. І.

Результати:

1. Розроблено адміністративні дані про випуск видань в Україні за основними кількісними і якісними показниками у 2015 та у 2016 рр., а саме:

— Звіти (адміністративні дані) про випуск періодичних, продовжуваних та неперіодичних видань в Україні у 2015 р. (подано в Державну службу статистики України).

— Оперативні дані про випуск книг і брошур — щоквартально.

— Попередні дані випуску книжкової продукції у 2016 році:

Види видань	2015 (станом на 30.12.2015)		2016 (станом на 30.12.2016)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	У % відношенні до кількості видань станом на 30.12.2015 р.	Тираж, тис. пр.	У % відношенні до тиражу станом на 30.12.2015 р.
Усього:	25 328	32 614,4	26 065	102,9	47 647,8	146,1
Книги і брошури, у тому числі:	17 266	29 838,4	18 910	109,5	44 203,5	148,1
<i>українською мовою</i>	11 975	18 019,8	13 145	109,8	30 276,5	168,0
<i>російською мовою</i>	3 677	10 546,4	3 622	98,5	11 420,3	108,3
Автореферати дисертацій	7 160	716,1	6 080	84,9	608,0	84,9
Книжкові образотворчі видання, у тому числі:	666	1 887,2	878	131,8	2453,7	130,0
<i>українською мовою</i>	443	1 206,7	606	136,8	1640,3	135,9
<i>російською мовою</i>	171	627,9	221	129,2	708,1	112,8
Книжкові нотні видання, у тому числі:	177	63,3	139	78,5	45,3	71,6
<i>українською мовою</i>	160	55,0	125	78,1	41,7	75,8
<i>російською мовою</i>	10	6,4	7	70	1,6	25,0
Книжкові картографічні видання, у тому числі:	59	109,4	58	98,3	337,3	308,3
<i>українською мовою</i>	53	68,4	55	103,8	311,2	455,0
<i>російською мовою</i>	6	41,0	3	50,0	26,1	63,7

— Прогноз випуску книжкових видань у 2016 р.:

Очікуваний тираж книг і брошур у 2016 р. — 48 000,0 тис. пр., кількість книг і брошур на одного жителя в Україні — 1,12 пр.

2. Узагальнені дані про доставляння обов'язкових примірників видань у 2015—2016 рр. 2015 рік

Загальна кількість ОП основних видів неперіодичних видань, доставлених у Книжкову палату України у 2015 році, зменшилась і складає у порівнянні з 2014 роком 96,2%.

Отримані Книжковою палатою України у 2015 році ОП 4844 видань книг і брошур випуску минулих років складають майже 24,2% від загальної кількості ОП видань, що пройшли державну бібліографічну реєстрацію у 2015 році.

З 1386 суб'єктів видавничої справи, що здійснювали випуск книжкової продукції у 2015 році, отримано звіти про випуск цього виду видань за I, II, III, IV квартали від 1211 суб'єктів видавничої справи України.

У 2015 році спостерігається зменшення кількості доставлених ОП газет, що складає 88,4%, та ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, що складає 84,0%, по відношенню до 2014 року. Не доставлено 536 назв ОП газет та 562 назви ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, що виходили у 2014 році та продовжують випускатися й надалі. Упродовж 2015 року здійснено державну бібліографічну реєстрацію 158 ОП нових назв газет та 295 нових назв періодичних (крім газет) і продовжуваних видань.

Упродовж 2015 року з електронної інформаційної бази даних "Друковані засоби масової інформації України" було вилучено 332 назви газет та 262 назви періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, що не доставлялися в Книжкову палату України впродовж 2013—2014 років. Станом на грудень 2016 р. база даних містить 2645 назв газет, 4072 назви періодичних (крім газет) і продовжуваних видань.

Із 1903 редакцій друкованих засобів масової інформації України, інших установ, фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих в електронній інформаційній базі даних "Друковані засоби масової інформації України" (2013—2015 рр.), отримано звіти за формою № 1-В (ЗМІ) (піврічна) про випуск продукції друкованих ЗМІ за I, II півріччя 2015 р. лише від 566, що складає 29,4%.

2016 рік

Рівень доставляння ОП основних видів неперіодичних видань у 2016 р. у порівнянні з відповідним періодом 2015 року збільшився і становить 101,7%.

Отримані Книжковою палатою України ОП 5028 видань книг і брошур випуску минулих років становлять 28,0% від загальної кількості видань, що пройшли державну бібліографічну реєстрацію станом на грудень 2016 року.

Упродовж 2016 року отримано звіти про випуск книжкової продукції за I, II, III квартали 2016 р. від 1091 суб'єкта видавничої справи України:

- видавництва і видавничих організацій державної форми власності — 179;
- видавництва і видавничих організацій інших форм власності — 912.

За даними форм звітності 209 суб'єктів видавничої справи України не здійснювали випуск книжкової продукції.

Доставляння ОП газет зменшилося і становить 75,2%, періодичних (крім газет) і продовжуваних видань зменшилося і становить 84,7%.

У Книжкову палату України за звітний період 2016 року не доставлено 384 ОП газет за назвами та 630 назв ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, що виходили у 2015 році та продовжують випускатися й надалі. Здійснено державну бібліографічну реєстрацію 174 ОП нових назв газет та 151 нову назву періодичних (крім газет) і продовжуваних видань.

З електронної інформаційної бази "Друковані засоби масової інформації України" було вилучено 289 назв газет та 515 назв періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, що не доставлялися в Книжкову палату України впродовж 2014—2015 років.

Станом на грудень 2016 року база даних містить 2504 назв газет, 3670 назв періодичних (крім газет) і продовжуваних видань.

Упродовж звітнього періоду 2016 року із 1903 редакцій друкованих засобів масової інформації України, інших установ, фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих в електронній інформаційній базі "Друковані засоби масової інформації України" (2014—2016 рр.), отримано звіти за формою № 1-В (ЗМІ) (піврічна) про випуск продукції друкованих ЗМІ за I півріччя 2016 року лише від 400, що складає 21,0%.

Із 964 назв друкованих ЗМІ, зазначених у звітах, у Книжкову палату України доставлено 868 ОП назв цих видань, відповідно 75 — не доставлено, випуск 21 назви — припинено.

3. Проведено моніторинг вітчизняних та зарубіжних джерел масової інформації, аналіз їх інформаційної насиченості, виявлення потенційних загроз національній безпеці України в інформаційній сфері, актуалізовано бази даних джерел масової інформації.

У 2016 році здійснено моніторинг друкованих і електронних національних та зарубіжних інформаційних джерел (загалом понад 17 тис. матеріалів протягом року), що активно поширюються у інформаційному просторі України.

Розподіл матеріалів українських та зарубіжних ЗМІ
за 2016 рік (кількісний контент-аналіз)

За змістом	Позитивні			Нейтральні			Негативні			Загалом		
	Західні	Російські	Українські	Західні	Російські	Українські	Західні	Російські	Українські	Західні	Російські	Українські
I квартал	353	152	626	454	341	389	754	944	697	1561	1437	1712
	1131			1184			2395			4710		
II квартал	311	134	551	400	300	342	664	831	613	1375	1265	1506
	996			1042			2108			4146		
III квартал	299	129	529	385	289	328	638	800	589	1322	1218	1446
	957			1002			2027			3986		
IV квартал	316	136	559	407	306	346	674	846	622	1397	1288	1527
	1011			1059			2142			4212		

4. Проведено моніторинг та аналіз використання ISBN, ISMN користувачами. Створено електронний реєстр помилкових ISBN, ISMN та електронні реєстри ідентифікаторів видавців у системах ISBN, ISMN; актуалізовано базу даних користувачів систем ISBN/ISMN.

База даних користувачів систем ISBN/ISMN нараховує 4221 суб'єкта видавничої справи. Упродовж поточного року зареєстровано 88 нових користувачів у системі ISBN та 10 нових користувачів у системі ISMN. Досліджено стан використання видавцями ISBN та ISMN на території України.

5. Сформовано електронний ресурс 3-го видання УДК з урахуванням змін та доповнень за 2011 р.

Результатом роботи за 2016 р. став актуалізований змінами та доповненнями за 2011 р. для 3-го видання УДК українською мовою електронний інформаційний масив:

— Допоміжних та Основних таблиць. Загалом відбулися зміни та доповнення у 3955-ти рубриках (більше на 1985 рубрик із попередніми Змінами та доповненнями, що свідчить про активну роботу всіх країн-учасників Консорціуму УДК), із них нових — 2283, рубрики у яких відбулися зміни — 917, вилучених — 755;

— Алфавітно-предметного покажчика та алфавітного покажчика латинських назв. Загалом відбулися зміни та доповнення 3717 понять, термінів та латинських назв.

6. Розроблено електронний інформаційний масив "Таблиця зіставлення індексів ББК і УДК".

Електронний інформаційний масив створено на вимогу часу, оскільки саме відмова користувачів від класифікаційної системи ББК російською мовою, яку використовують тільки 10 країн (на превеликий жаль, на сьогодні, майже всі публічні, масові, сільські та шкільні бібліотеки України застосовують саме цю класифікацію, що обмежує їх використання та пошук інформації у всьому світі), і перехід їх на класифікаційну систему УДК (56 мов, зокрема й україномовний варіант, розроблений та підтримуваний Книжковою палатою України), яка впроваджена у понад 130 провідних країнах світу, наблизить їх до різноманітних інформаційних ресурсів планети, що дасть змогу розвиватися та отримувати новини.

7. Досліджено стан оформлення видань. Актуалізовано бази даних переліку помилок в оформленні вихідних відомостей у виданнях та бази даних законодавчих, нормативних, інструктивно-методичних документів.

Бази даних переліку помилок дають можливість проаналізувати різні аспекти редакційно-видавничого оформлення видань, скласти порівняльну кількісну та якісну характеристику видань різних видавців за різними видами тощо.

Упродовж року надано 144 консультації, а також надіслано 56 листів з переліком помилок і рекомендаціями щодо правильного подання й розміщення вихідних відомостей у книгах і брошурах. Разом із листами для інформування видавців надсилають також список основних правових і нормативних документів, які регламентують видавниче оформлення в книжкових виданнях.

Проведено 72 очних і телефонних консультації з питань оформлення вихідних відомостей у періодичних (крім газет) та продовжуваних виданнях. Складено та надіслано в редакції друкованих ЗМІ 57 листів з рекомендаціями щодо правильного оформлення вихідних відомостей.

У 2016 році базу даних законодавчих і нормативних документів у сфері інформації, видавничої та бібліотечної справи, вміст якої розміщено на офіційному сайті Книжкової палати України у межах розділів "Інформаційна діяльність", "Видавцю" та "Бібліотекарю" відповідно, було оновлено, а також перевірено усі внесені до неї документи на чинність та актуальність.

У результаті бази даних було поповнено 35 документами, оновлено 24 документи, вилучено 11 документів.

8. Переглянуто методичні рекомендації "Оформлення вихідних відомостей у виданнях", "Складання та оформлення макета анотованої каталожної картки у виданнях" та Інструкцію про порядок надання Міжнародного стандартного номера книги в Україні (ISBN), Інструкцію про порядок надання Міжнародного стандартного номера нотного видання в Україні (ISMN).

9. Створено електронні масиви "Календаря знаменних і пам'ятних дат" на 2016, I кв. 2017 р.

Укладено статті для "Календаря знаменних і пам'ятних дат" (№ 2, 3, 4 2016 р. та № 1 2017 р.), здійснено їхнє наукове редагування. Уміщено перелік знаменних і пам'ятних дат, що відбулися у різні роки у квітні—грудні 2016 та у 2017 рр. — відповідно 1406 і 432 події наукового, суспільного, політичного та культурно-мистецького життя України і світу, 26 нарисів про відомих вітчизняних і зарубіжних письменників, діячів науки та культури, підготовлених фахівцями відділу наукового редагування бібліографічної інформації.

10. Актуалізовано інформаційне наповнення веб-сайту Книжкової палати України.

Оновлено наступні сторінки сайту:

"Друк України". Опубліковано статистичні звіти випуску видавничої продукції в Україні за 2015 р., I квартал, I півріччя та 9 місяців 2016 р. Інформаційне наповнення розділу "Оперативні дані випуску видавничої продукції" оновлюється щотижня.

"Друковані ЗМІ". Актуалізовано інформацію про газетні, періодичні та продовжувані видання журнального типу, обов'язкові примірники яких надійшли в Книжкову палату України в 2016 р.

"Законодавчо-нормативна база" у сфері інформації, видавничої та бібліотечної справи. Бази даних доповнено новими правовими документами. Оновлено тексти законів, що були змінені упродовж 2016 року. Вилучені з бази документи, що втратили чинність.

"На книжкову полицю", "Видання для фахівців". Галереї доповнено новинками книжкових видань, обов'язкові примірники яких надійшли в Книжкову палату України упродовж 2016 р. Для галереї "На книжкову полицю" відібрано 1072 видання, а для "Видання для фахівців" — 72.

"Календарь знаменних і пам'ятних дат". Інформаційне наповнення розділу оновлюється щомісяця.

"Вісник Книжкової палати". За звітний період розроблено новий дизайн та структуру сторінки. Електронну копію опубліковано на сторінці веб-сайту Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

"Новини", "Універсальна десяткова класифікація", "Конкурс на заміщення вакантних посад", "Державні закупівлі", "Доступ до публічної інформації", "Мапа сайту" — інформаційне наповнення оновлюється за умови появи нової інформації.

11. Підготовлено аналітичні огляди за темою наукової роботи:

11.1 Аналітичний огляд випуску книжкових видань у 2015 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2014 р.

11.2 Аналітичний огляд випуску газет в Україні у 2015 р.

11.3 Аналітичні огляди випуску видань мовами народів світу та нацменшин у I, II, III, IV кв. 2016 р.

11.4 Аналітичний огляд випуску книг і брошур у I півріччі 2016 р., порівняльна характеристика кількісних і якісних показників з аналогічним періодом 2015 р.

11.5 Аналітичний огляд випуску книг і брошур станом на грудень та прогноз на 2016 р.

11.6 Аналітичний огляд щодо виконання Закону України "Про обов'язковий примірник документів" державними видавництвами сфери управління Держкомтелерадіо за 2015 р.

11.7 Аналітичний огляд щодо доставляння книжкових видань за програмою "Українська книга" суб'єктами видавничої справи України у 2015 р.

11.8 Аналітичний огляд щодо виконання Закону України "Про обов'язковий примірник документів" державними видавництвами сфери управління Держкомтелерадіо за I півріччя 2016 р.

11.9 Аналітичні огляди матеріалів вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, висвітлення питань книговидання в Україні за I, II, III, IV кв. 2016 р.

11.10 Аналітичні огляди щодо дотримання положень нормативних документів суб'єктами видавничої справи в оформленні вихідних відомостей у книжкових виданнях за I, II, III, IV кв. 2016 р.

11.12 Аналітичні огляди з питань дотримання редакціями ЗМІ положень нормативних документів щодо оформлення вихідних відомостей у періодичних і продовжуваних виданнях за I півріччя 2016 р. та за 2016 р.

11.13 Аналітичний огляд щодо змін у базі даних законодавчих документів за результатами року.

12. Участь у наукових заходах (семінарах, конференціях тощо):

12.1 Науково-практичний семінар у Книжковій палаті України "Універсальна десяткова класифікація: методика індексування наукових документів" (25 лютого 2016 р., доповіді завідувача відділу Муравйової В. М. "Визначення класифікаційних індексів УДК для наукових видань: методичні рішення", наукового співробітника Солодовнік В. С. "Індексування наукових документів за класифікаційною системою УДК: запитання й відповіді").

12.2 Проблемно-цільове навчання в Національній бібліотеці України для дітей "Формування фондів спеціалізованих бібліотек України для дітей: реалії та перспективи" (19 квітня 2016 р., м. Київ; доповіді заступника директора з наукової роботи Гуцол Г. О. "УДК і ББК в Україні: стан і перспективи розвитку", завідувача відділу Муравйової В. М., старшого наукового співробітника Калініної Т. Е. "Класифікаційна система УДК: методика індексування документів", старшого наукового співробітника Петренко О. В. "Статистика дитячої книги в Україні: критерії державного обліку").

12.3 Міжнародна науково-практична конференція в Полтавському університеті економіки і торгівлі "Структурні зміни у суспільстві та економіці під впливом комунікації та трансформації" (12—13 травня 2016 р., м. Полтава; доповідь старшого наукового співробітника Петренко О. В. "Державна статистика дитячих книг в Україні: початок становлення").

12.4 Навчальний семінар з УДК у Книжковій палаті України "Особливості систематизації наукових видань сільськогосподарської тематики за Універсальною десятковою класифікацією" (19 травня 2016 р., м. Київ; доповіді завідувача відділу Муравйової В. М. "Особливості систематизування наукових публікацій за класифікаційною системою УДК" та наукового співробітника Солодовнік В. С. "Методика індексування документів у бібліотеках науково-дослідних установ НАН України: проблемні випадки. Запитання й відповіді").

12.5 Круглий стіл в Інституті журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (25 травня 2016 р., м. Київ; доповідь завідувача відділу Плиси Г. М. "Використання стандартів у видавничій діяльності — гарантія якості видань").

12.6 Науково-практичний семінар у Книжковій палаті України "Нове в УДК" (3 червня 2016 р., м. Київ; доповідь завідувача відділу Муравйової В. М. "Глобалізація класифікаційної системи УДК у світі та методика індексування в інших країнах", наукового співробітника Солодовнік В. С. "Визначення індексів УДК для документів з технічних наук: відповіді на запитання").

12.7 Науково-практичний семінар у Книжковій палаті України "Специфіка підготовки навчальних видань до випуску" (1 липня 2016 р., м. Київ; доповіді завідувача відділу Плиси Г. М. "Особливості оформлення вихідних відомостей у навчальних виданнях" та завідувача відділу міжнародної системи стандартної нумерації книг Погореловської І. О. "Ідентифікація друкованих та електронних навчальних видань у системі ISBN: міжнародний досвід та національна практика").

12.8 5-та Міжнародна науково-технічна конференція "Інформаційні системи і технології "ІСТ-2016" (12—17 вересня 2016 р., Харків — Коблево; доповідь завідувача відділу моніторингу засобів масової інформації Гастинщикова В. Г. "Інструменти маніпуляції свідомістю в інформаційних війнах").

12.9 Міжнародна науково-практична конференція на базі Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка "Бібліотеки вищих навчальних закладів: досвід та перспективи" (11—13 жовтня 2016 р., м. Київ; доповідь заступника директора з наукової роботи Гуцол Г. О. "УДК в умовах трансформації фондів бібліотечних установ України").

12.10 Прочитано лекцію "Застосування стандартів у видавничій діяльності" для студентів Київського університету імені Бориса Грінченка (28 жовтня 2016 р., Книжкова палата України, м. Київ; завідувач відділу Плиса Г. М.).

12.11 Науково-практичний семінар у Книжковій палаті України "Систематизація документів за УДК" для працівників науково-дослідних установ НАН України (3 листопада 2016 р., м. Київ; доповідь наукового співробітника Солодовнік В. С. "Нове в УДК: Зміни та доповнення (2012—2013)").

12.12 Виступ з методичними порадами щодо визначення видів та оформлення навчальної літератури на нараді в МОН України за участю видавців, яка була присвячена поліпшенню якості навчальних видань (24 листопада 2016 р., м. Київ; завідувач відділу Плиса Г. М.).

12.13 Тренінг у Науковій бібліотеці НАУКМА "Бібліографічне посилення: загальні положення та правила складання" (22 грудня 2016 р., м. Київ; доповідь завідувача відділу Плиси Г. М. "Основні положення нового національного стандарту").

13. Публікації за темою:

ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

Монографії

Сенченко М. І. Мозкові центри країн світу / М. Сенченко, О. Сенченко, В. Гастинщиков . — Київ : Персонал, 2016. — 277 с.

Довідкові та інструктивно-методичні видання

Друк України (2015) : стат. зб. / Держ. ком. телебачення і радіомовлення України, Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова" ; [уклад. С. Буряк] . — Київ : Кн. палата України, 2016. — 122 с.

Універсальна десяткова класифікація (УДК). Таблиці (станом на 2006 рік). Алфавітно-предметний покажчик. Зміни та доповнення (2007—2008). Зміни та доповнення (2009). Зміни та доповнення (2010). Зміни та доповнення (2011) : електрон. видання на CD-ROM / Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. І. Федорова" ; підгот. М. Й. Ахвердова [та ін.] ; голов. ред. М. І. Сенченко. — 4-те вид., допов. — Київ : Кн. палата України, 2016. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см, у контейнері. — Назва з титул. екрана.

Таблиця зіставлення індексів УДК і ББК : УДК станом на 2011 рік, ББК — на 1997 р. / [уклад. М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2016. — 70 с.

Визначення індексів УДК для наукових документів : метод. рек. / [уклад.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2016. — 31 с.

Оформлення вихідних відомостей у виданнях : метод. рек. / [уклад. Г. М. Плиса] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Вид. 5-те, зі змін. — Київ : Кн. палата України, 2016. — 63 с.

Періодичні видання

Календар знаменних і пам'ятних дат — №№ 2—4 за 2016 р. та № 1 за 2017 р.

СТАТТІ В НАУКОВИХ ВИДАННЯХ

Керівництво

Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — № 9. — С. 3—8.

Петрова Н. Окремі аспекти наукових досліджень Книжкової палати України / Наталія Петрова // Вісник Книжкової палати. — № 5. — С. 3—9.

Петрова Н. Проблемні питання статистичного обліку вітчизняних видань / Наталія Петрова // Вісник Книжкової палати. — № 8. — С. 3—7.

Відділ наукового опрацювання обов'язкових примірників

Поляков В. Звітність видавців про випуск видавничої продукції як важливий інструмент контролю за доставлянням обов'язкового примірника / Віталій Поляков, Тетяна Жигун // Вісник Книжкової палати. — № 9. — С. 9—11.

Жигун Т. Аналіз стану доставляння обов'язкових примірників видань України у 2015 році / Тетяна Жигун // Вісник Книжкової палати. — № 4. — С. 17—22.

Відділ статистичного моніторингу та статистики друку

Буряк С. Аналітичний огляд книговидавничої діяльності за підсумками 2015 року / Світлана Буряк // Вісник Книжкової палати. — № 4. — С. 9—17.

Буряк С. Поточна статистика книговидання: перше півріччя 2016 року / Світлана Буряк // Вісник Книжкової палати. — № 7. — С. 3—9.

Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на грудень) / Світлана Буряк // Вісник Книжкової палати. — № 12. — С. 3—9.

Музиченко Н. Аналітичний огляд випуску в Україні періодичних і продовжуваних видань (крім газет) у 2015 році / Наталія Музиченко // Вісник Книжкової палати. — № 5. — С. 3—7.

Відділ державної стандартизації

Плиса Г. Ефективність застосування стандартів у видавничій діяльності / Галина Плиса // Вісник Книжкової палати. — № 7. — С. 9—15.

Хювенен Ю. Дотримання редакціями друкованих ЗМІ нормативних документів з видавничої справи / Юлія Хювенен // Вісник Книжкової палати. — № 10. — С. 8—10.

ЕЛЕКТРОННІ ПУБЛІКАЦІЇ

Керівництво

Гуцол Г. О. Ресурси веб-сайту Книжкової палати України на допомогу бібліотекам : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Нове в УДК", 3 черв. 2016 р.] / Гуцол Г. О. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Гуцол Г. О. Роль і функції Книжкової палати України в системі соціальних комунікацій : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Особливості систематизації наукових видань сільськогосподарської тематики за Універсальною десятиковою класифікацією", 19 трав. 2016 р.] / Гуцол Г. О. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Гуцол Г. О. УДК і ББК в Україні: проблемні питання та шляхи їх вирішення : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Універсальна десятикова класифікація: методика індексування наукових документів", 25 лют. 2016 р.] / Гуцол Г. О. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Подано для публікації у збірник "Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського" статтю Гуцол Г. О. Універсальна десятикова класифікація в Україні: історія і сучасність.

Відділ класифікаційних систем

Муравйова В. М. Визначення класифікаційних індексів УДК для наукових видань: методичні рішення : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Універсальна десятикова класифікація: методика індексування наукових документів", 25 лют. 2016 р.] / Муравйова В. М. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Муравйова В. М. Глобалізація класифікаційної системи УДК у світі та методика індексування у інших країнах : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Нове в УДК", 3 черв. 2016 р.] / Муравйова В. М. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Муравйова В. М. Особливості систематизування наукових публікацій за класифікаційною системою УДК : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Особливості систематизації наукових видань сільськогосподарської тематики за Універсальною десятиковою класифікацією", 19 трав. 2016 р.] / Муравйова В. М. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Солодовнік В. С. Визначення індексів УДК для документів з технічних наук: відповіді на запитання : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Нове в УДК", 3 черв. 2016 р.] / Солодовнік В. С., Кириленко І. А. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Солодовнік В. С. Індексуння наукових документів за класифікаційною системою УДК: запитання й відповіді : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Універсальна десяткова класифікація: методика індексування наукових документів", 25 лют. 2016 р.] / Солодовнік В. С. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Солодовнік В. С. Методика індексування документів у бібліотеках науково-дослідних установ НАН України: проблемні випадки. Запитання й відповіді : [презентація доп. на семінарі "Особливості систематизації наукових видань сільськогосподарської тематики за Універсальною десятковою класифікацією", 19 трав. 2016 р.] / Солодовнік В. С. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Солодовнік В. С. Нове в УДК: зміни та доповнення (2012—2013) : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Систематизація документів за УДК", 3 листоп. 2016 р.] / Солодовнік В. С. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Відділ опрацювання документів і організації каталогів

Ткач Е. Г. Приклади складних індексів у виданнях. Відповіді на запитання : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Універсальна десяткова класифікація: методика індексування наукових документів", 25 лют. 2016 р.] / Ткач Е. Г. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

Ткач Е. Г. Складні випадки індексування за УДК. Відповіді на запитання : [презентація доп. на наук.-практ. семінарі "Систематизація документів за УДК", 3 листоп. 2016 р.] / Ткач Е. Г., Кириленко І. А. — Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html. — Назва з екрана.

14. Щоквартальні інформаційні записки за темою та заключний звіт про виконання наукової роботи у 2016 р.

Тема 2. "Розроблення баз даних державної бібліографічної реєстрації обов'язкового примірника документів України 2015—2016 рр. та ретроспективного фонду періодики 1958 р., образотворчих і картографічних видань 1947—1948 рр., аркушевих видань 1921 р."

Керівник: заступник директора з наукової роботи Гуцол Г. О.

Результати:

1. Здійснено аналітико-синтетичне опрацювання документного потоку обов'язкового примірника видань України 2015—2016 рр. і створено бази даних електронних каталогів на всі види неперіодичних і періодичних видань, а також бази даних поточної державної бібліографії книжкових, нотних, образотворчих і картографічних видань та статей з періодичних і продовжуваних видань.

Загальний обсяг поточних баз даних — 82 777 записів.

Бази даних електронних каталогів неперіодичних видань обсягом 28 759 записів, зокрема за видами:

— книг та брошур	—	19 985 (3818 за 2015 р., 16 167 за 2016 р.)
— авторефератів дисертацій	—	6509 (669 за 2015 р., 5840 за 2016 р.)
— нотних видань	—	153 (39 за 2015 р., 114 за 2016 р.)

— образотворчих видань	—	958 (150 за 2015 р., 808 за 2016 р.)
— картографічних видань	—	148 (47 за 2015 р., 101 за 2016 р.)
— електронних видань	—	138 (за 2015 р.)
— службових видань	—	281 (за 2015 р.)
— видань групового опрацювання	—	587 (за 2015 р.)

Бази даних електронних каталогів періодичних і продовжуваних видань загальним обсягом 4113 записів, зокрема за видами:

— газет 2015 р.	—	1866 назв (69 484 друк. од.);
— періодичних (крім газет) і продовжуваних видань 2016 р.	—	2 247 назв (8 617 друк. од.).

Бази даних державної бібліографії (літописів) загальним обсягом 49 905 записів, зокрема за видами:

— Літопис книг	—	17 238 (за 2016 р.)
— Літопис авторефератів дисертацій	—	6615 (за 2016 р.)
— Літопис нот	—	237 (за 2015 р.)
— Літопис образотворчих видань	—	807 (за 2015 р.)
— Літопис картографічних видань	—	194 (за 2015 р.)
— Літопис журнальних статей	—	16 438 (за 2016 р.)
— Літопис газетних статей	—	8054 (за 2016 р.)
— Літопис рецензій	—	322 (за 2016 р.)

За матеріалами баз даних підготовлено і випущено 55 номерів друкованих державних бібліографічних покажчиків та 4 електронних ("Літопис газетних статей"). Матеріали з бази даних "Літопис рецензій" двічі на рік уміщувалися окремим розділом в "Літопис журнальних статей".

2. *Забезпечено тематичну повноту і актуальність баз даних державної бібліографії шляхом розроблення нових редакцій переліків періодичних і продовжуваних видань для суцільного перегляду і відбору публікацій у бази даних "Літопис газетних статей" та "Літопис журнальних статей" у 2016 р.:*

Перелік газет містить 43 назви видань.

Перелік журналів, бюлетенів і збірників — 617 назв видань.

Переліки опубліковано на веб-сайті Книжкової палати України у розділі "Видавнича діяльність".

3. *З використанням бібліометричних методів дослідження проаналізовано бази даних державної бібліографії книг, авторефератів дисертацій і журнальних статей за 2015 р. та підготовлено аналітичні огляди:*

— "Дослідження тематичної спрямованості публікацій у науковій періодиці України 2015 року за розділами УДК" (за матеріалами бази даних державної бібліографії "Літопис журнальних статей");

— "Бібліометричний аналіз дисертаційних досліджень в Україні у 2015 році" (за матеріалами бази даних державної бібліографії "Літопис авторефератів дисертацій");

— "Книги України у дзеркалі державної бібліографії".

За матеріалами аналітичних оглядів опубліковано три статті у "Віснику Книжкової палати".

4. *Розроблено методичні рекомендації з питань бібліографічної справи:*

— Підготовка та редагування бібліографічних посібників у виданнях: методичні рекомендації.

— Складання бібліографічного запису на книги та брошури для каталогів і картотек: методичні рекомендації.

— Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій.

Методичні рекомендації видано окремими виданнями.

5. *Записами поточного року актуалізовано зведені бази даних електронних каталогів та державної бібліографії.*

Назва зведеної бази даних	Кількість записів у БД станом на кінець 2016 р.
"Книги за роки незалежності" (електронний каталог книг з 1991 р.)	412 786
Електронний каталог авторефератів дисертацій з 2006 р.	75 541
Електронний каталог нотних видань з 2007 р.	2072
Електронний каталог образотворчих видань з 2007 р.	6917
Електронний каталог картографічних видань з 2007 р.	2387
Електронний каталог електронних видань з 2002 р.	728
Електронний каталог службових видань з 2006 р.	2723
Електронний каталог видань групового опрацювання з 2013 р.	1998
Літопис книг з 2000 р.	263 110
Літопис журнальних статей з 2003 р.	290 898
Літопис газетних статей з 2005 р.	162 940
Літопис авторефератів дисертацій з 2001 р.	93 785
Літопис картографічних видань з 2005 р.	2 457
Літопис образотворчих видань з 2003 р.	5 842
Літопис нотних видань з 2003 р.	2 716
Літопис рецензій з 2003 р.	6 584
<i>Всього:</i>	<i>1 333 484</i>

Загалом у зведені бази даних вліто 77 366 записів, у тому числі в бази даних каталогів 28 759 записів, державної бібліографії — 48 607 записів.

6. *Здійснено аналітико-синтетичне опрацювання книжкових видань мовою їдиш, періодичних, образотворчих, картографічних і аркушевих видань з фонду Державного архіву друку за визначені періоди і створено ретроспективні бібліографічні бази даних загальною кількістю 6932 записи, зокрема за видами:*

- книжкових видань мовою їдиш 1930—1931 рр. — 491 запис;
- газетних видань 1958 р. — 3363 записи;
- періодичних (крім газет) і продовжуваних видань за 1958 р. — 570 записів;
- образотворчих видань 1947—1948 рр. — 509 записів;
- картографічних видань 1947—1948 рр. — 16 записів;
- аркушевих видань за 1921 р. — 1983 записи.

7. *Заповнення лакун у фонді Державного архіву друку.*

У результаті проведеної науково-дослідної роботи фонд Державного архіву друку поповнено 154 друкованими виданнями, які з різних причин своєчасно не надійшли в Книжкову палату України. Це 94 книжкових видання 1991—2008 рр. та 60 текстових аркушевих видань 2012—2015 рр. (буклети, афіші, листівки).

8. *Сформовано тематичні бази даних для здійснення міжнародного обміну бібліографічною інформацією — публікацій про Республіку Білорусь і білоруською мовою за 2016 р. — 128 записів, зокрема:*

- книг — 96 записів;
- авторефератів дисертацій — 2 записи;
- електронних видань — 2 записи;
- образотворчих видань — 2 записи;
- журнальних статей — 26 записів.

Інформація з баз даних щоквартально надсилалася електронною поштою в Національну книжкову палату Білорусі для публікації в бібліографічному покажчику "Беларусь у сусветным друку".

9. *Участь у наукових заходах (семінарах, конференціях тощо).*

9.1 1-а Міжнародна науково-технічна конференція "Поліграфічні, мультимедійні і web-технології" (16—20 травня 2016 р., м. Харків); доповідь директора Сенченка М. І. "Національна бібліографія в цифрову епоху".

10. *Участь у навчальному процесі підготовки студентів вищих навчальних закладів, що готують фахівців з видавничої, бібліотечної, архівної справи та документознавства.*

10.1 Заступник директора з наукової роботи Гуцол Г. О. викладає дисципліну "Зберігання та реставрація видавничої продукції" у Видавничо-поліграфічному інституті НТУУ КПІ імені Ігоря Сікорського (далі ВПІ НТУУ КПІ) для студентів 4 курсу денної форми навчання і 4—5 курсів заочної форми навчання спеціальності "Технології поліграфічного виробництва".

У навчальну програму входять лекції із законодавства України у сфері інформації, видавничій та бібліотечній галузях, державної бібліографії, класифікаційних систем, технологій зберігання, оцифровування, консервації та реставрації видань. Практичні заняття проводяться на базі Книжкової палати України.

Так, 14.09.2016 проведено заняття на тему "Діяльність Книжкової палати України у галузі зберігання, консервації та реставрації фонду Державного архіву друку".

10.2 На базі Книжкової палати України проводяться навчальні семінари для студентів різних ВНЗ з профільних дисциплін. Заняття проходять на підставі листів із ВНЗ та договору з Київським університетом імені Бориса Грінченка.

У 2016 році Гуцол Г. О. провела 3 навчальних семінари:

— 29.03.16 для студентів 1 курсу спеціальності "Видавнича справа та редагування" Київського університету імені Бориса Грінченка;

— 17.10.2016 для студентів 3 курсу спеціальності "Медіаменеджмент та адміністрування у видавничо-поліграфічній галузі" ВПІ НТУУ КПІ;

— 23.11.2016 для студентів 3 курсу спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Вченим секретарем Васьківською О. Л. 15.12.2016 проведено семінар для студентів 1 курсу Київського національного університету культури і мистецтв спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа".

10. *Публікації за темою:*

ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

Інструктивно-методичні видання

Підготовка та редагування бібліографічних посібників у виданнях : метод. рек. / [уклад.: П. М. Сенько, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2016. — 66, [1] с.

Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій / [уклад. О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., випр. — Київ : Кн. палата України, 2016. — 17, [1] с.

Складання бібліографічного запису на книги та брошури для каталогів і картотек : метод. рек. / [уклад.: Л. В. Вербицька, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2016. — 54 с.

Періодичні видання

Літопис книг — №№ 1—24 за 2016 р.;

Літопис журнальних статей — №№ 1—24 за 2016 р.;

Літопис авторефератів дисертацій — №№ 1—4 за 2016 р.;

Літопис картографічних видань — щорічник за 2015 р.;
Літопис образотворчих видань — щорічник за 2015 р.;
Літопис нотних видань — щорічник за 2015 р.

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Літопис газетних статей — №№ 1—4 за 2016 р.

СТАТТІ В НАУКОВИХ ВИДАННЯХ

Керівництво

Сенченко М. І. Національна бібліографія в цифрову епоху / Сенченко М. І., Сенченко О. М. // Тезиси докладов 1-й Международной научно-технической конференции "Полиграфические, мультимедийные и web-технологии" (PMW-2016), [16—20 мая 2016 г., Харьков]. — Харьков, 2016. — Т. 1. — С. 77—78.

Сенченко М. Центр державної бібліографії в цифрову епоху / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — № 4 — С. 3—9.

Сенченко М. Чи вміємо ми читати? / Микола Сенченко // Книгознавча школа : антологія / [уклад. В. М. Медведєва]. — Київ, 2016. — С. 262—269.

Гуцол Г. Концепція реформ у галузі створення та використання державних бібліографічних ресурсів і реорганізації бібліотечного фонду України / Галина Гуцол // Вісник Книжкової палати. — № 4. — С. 31—37.

Гуцол Г. Формування фондів електронних бібліотек: шляхи розв'язання проблеми / Гуцол Г. О. // Книгознавча школа : антологія / [уклад. В. М. Медведєва]. — Київ, 2016. — С. 367—372.

Васьківська О. Історіографія книговидавництва в Україні: становлення та розвиток / Ольга Васьківська // Вісник Книжкової палати. — № 4. — С. 41—47.

Васьківська О. Книговидавнича діяльність в УСРР у 1926 р.: тенденції та особливості розвитку / Ольга Васьківська // Вісник Книжкової палати. — № 2. — С. 38—42.

Васьківська О. Л. Новітні дослідження книговидання в Україні років визвольних змагань (1917—1920 рр.) / Васьківська О. Л. // Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4—6 жовт. 2016 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів — членів МААН. — Київ, 2016. — С. 589—593.

Відділ наукової підготовки державних бібліографічних покажчиків

Клюшніченко О. Книги України в дзеркалі державної бібліографії : аналітичний огляд : (за матеріалами бази даних держ. бібліогр. "Літопис книг" за 2015 р.) / Олена Клюшніченко, Лідія Очеретяна // Вісник Книжкової палати. — № 10. — С. 3—8.

Клюшніченко О. Розвиток науки в Україні : (за матеріалами електрон. бази даних "Літопис авторефератів дисертацій" 2015 р.) / Олена Клюшніченко // Вісник Книжкової палати. — № 8. — С. 8—17.

Устіннікова О. Інформаційний ресурс української журнальної періодики : (за матеріалами держ. бібліогр. покажч. "Літопис журнальних статей" 2015 р.) / Ольга Устіннікова, Олена Клюшніченко // Вісник Книжкової палати. — № 4. — С. 22—26.

Устіннікова О. Корисний посібник / Ольга Устіннікова // Вісник Книжкової палати. — № 12. — Рец. на кн.: Швецова-Водка Г. М. Поточна державна бібліографія України : лекція для студентів спец. 029 "Інформ., бібл. та архів. справа" / Г. М. Швецова-Водка. — Рівне : РДГУ, 2016. — 67 с.

Державний архів друку

Орлик О. Релігійні періодичні (продовжувані) видання ХХ ст. (1917—1990 рр.) у фонді Державного архіву друку Книжкової палати України / Олена Орлик // Вісник Книжкової палати. — № 9. — С. 41—44.

Сахневич Ю. А. Книговидання івритом в УСРР (1918—1928) / Сахневич Ю. А. // Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4—6 жовт. 2016 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів — членів МААН. — Київ, 2016. — С. 185—189.

Шульженко С. Періодичні видання (газети) Української РСР 1950—1954 років видання у фонді Державного архіву друку Книжкової палати України : аналіт. огляд / Світлана Шульженко // Вісник Книжкової палати. — № 11. — С. 38—44.

Подано для публікації у "Вісник Книжкової палати" статтю Тихоненко О. Друга світова війна в образотворчих виданнях.

Підготовка кадрів вищої кваліфікації

Директор Книжкової палати України, доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної академії інформатизації, заслужений діяч науки і техніки України М. І. Сенченко, є членом двох спеціалізованих вчених рад:

Установа в якій функціонує спеціалізована вчена рада	Шифр спеціалізованої вченої ради	Спеціальності
Харківська державна академія культури Міністерства культури України	Д 64.807.02	27.00.02 Документознавство, архівознавство» 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	Д 26.002.10	05.05.01 «Машини і процеси поліграфічного виробництва»

Під керівництвом професора М. І. Сенченко завершено і захищено у спеціалізованій вченій раді Д 64.807.02 дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора наук у галузі соціальних комунікацій.

У цій же спеціалізованій вченій раді професор Сенченко М. І. був офіційним опонентом під час захисту дисертацій на здобуття вчених ступенів кандидата та доктора наук з соціальних комунікацій.